

Kulturdepartementet

ku.remissvar@regeringskansliet.se

ku.kkm@regeringskansliet.se

Stockholm 2025-06-19

Yttrande över betänkande

Sveriges Television överlämnar härmed yttrande över betänkandet *Publiken i fokus – reformer för ett starkare filmland* (SOU 2025:24)

Anne Lagercrantz
VD

Inledning – SVT:s uppdrag och verksamhet på området

SVT har bidragit till utveckling och visning av svensk film för den breda publiken så länge företaget har funnits. SVT gör det genom samproduktioner och delfinansiering av ett brett och varierat filmutbud som först möter publiken på biograf, men så småningom också når en stor publik på SVT. Det formella uppdraget i SVT:s sändningstillstånd utgörs av villkoret att *SVT ska bidra till utvecklingen av svensk filmproduktion*.

Goda villkor för produktion och visning av långfilm, drama och dokumentärer är centralt för SVT som Sveriges största kulturinstitution. SVT:s samarbete med externa produktionsbolag, innehållsleverantörer och medverkande har stor betydelse för Sveriges kreativa sektorer och näringsliv och säkerställer att det produceras svensk tv och film i hela landet och om hela landet. SVT fungerar som en motor för svensk kreativ industri – under 2024 gick drygt 1,6 miljarder kronor till extern produktion och utomstående medverkan.

Filmproduktion är en långsam process och stabilitet är viktigt för branschen för att inte påverkas negativt av marknadens nyckfullhet. SVT:s ambition är att vara en stabil och långsiktig partner för de filmproducerande bolagen och för att säkerställa utveckling och produktion av svensk film. SVT producerar ingen lång spelfilm internt men har sedan filmavtalet upphörde 2017 gjort treåriga utfästelser för svensk film. För att bidra till utvecklingen av svensk filmproduktion (lång och kort spelfilm, dokumentärer och talangutveckling) har SVT under tillståndsperioden investerat 100 miljoner kronor årligen, en satsning som löper hela nuvarande tillståndsperiod och som vid utgången av 2025 kommer att ha uppgått till 600 miljoner kronor.

Hösten 2025 beslutar riksdag och regering om ett nytt public service-uppdrag för SVT, och i regeringens proposition som lämnades till riksdagen i maj i år framhålls att SVT även fortsättningsvis bör bidra till utvecklingen av svensk filmproduktion. Samtidigt väntas beslutet om medelstillsdelning enligt regeringen innebära att ”nästa uppdragsperiod kommer att innebära fortsatta behov av effektiviseringsåtgärder och omprioriteringar” samt att ”det kan /.../ inte uteslutas att förslaget till medelstillsdelning kan få konsekvenser för programverksamhetens omfattning” (prop. 2024/2025:166).

SVT:s bedömningar av utredningens förslag

Inledande kommentarer

SVT välkomnar utredningens inriktning att ge svensk film bättre förutsättningar och stärkt finansiering. SVT delar utredningens övergripande analys att svensk film är underfinansierad, inte minst i jämförelse med andra länder. SVT delar också utredningens huvudsakliga bedömningar av vägen framåt för svensk filmpolitik.

De delar av förslaget som kan bör genomföras skyndsamt för bästa effekt för svensk film

Utredningens förslag bygger på att flera var för sig viktiga men också komplicerade beslut kan genomföras som avsett för att helheten ska resultera i goda villkor för svensk film. SVT vill framhålla vikten av att de åtgärder som kan genomföras omgående också genomförs direkt, och att man inte avvaktar de delar av förslagen som eventuellt kräver mer analys och som därför kan komma att försenas. Som exempel på åtgärder som bör kunna genomföras omgående är sänkningen av biografmomsen och den därmed påföljande inbetalningen av biografavgifter, vilket kommer att ha en direkt positiv inverkan på finansieringen av svensk film. En annan åtgärd är förenklingen av ansökningsförfarandet för Produktionsincitamentet, där den olyckliga först till kvarn-principen omgående bör ersättas med ett tydligare urvalsförfarande och en bestämmelse om att det i första

hand är nivån på bidragsberättigade kostnader som ska användas för att prioritera mellan ansökningar.

Värdet av att aktörer i produktionsbranschen kan söka medel från olika håll

Utöver att det är välkommet i sig att svensk film ges ökade resurser anser SVT att det är en styrka att aktörer i branschen också fortsatt kan söka medel från olika källor, som har olika syften. Av det skälet bör det skapas garantier för att den föreslagna filmfonden också i fortsättningen har medel som avsätts för de olika syften som anges i utredningen, dvs. publikrelaterat stöd, produktionsincitament, stöd till större filmproduktioner och branschgemensamma insatser.

Villkoren för offentligt stöd ska inte hindra samproducenters rätt att äga andelar i produktionen

Utredningen framhåller att det är viktigt att undvika en situation där beroendet av vissa internationella beställare blir för stort och påpekar att det är rimligt att det allmänna skapar system som främjar att rättigheter stannar hos svenska producenter och kreatörer och att detta t.ex. kan ske genom tydligare villkor för offentligt stöd. SVT vill i detta sammanhang lyfta att det för SVT:s del är viktigt att en investering i egenskap av samproducent i en film även ger rätt till ett ägande i filmen. Detta är också i linje med den traditionella svenska finansieringsmodellen för film. Skulle villkoren för offentligt stöd ändras för att motverka ett alltför stort internationellt ägande är det därför viktigt att det inte drabbar svenska samproducenters rätt att äga en andel som motsvarar deras investering i produktionen.

Film är såväl kultur som en viktig kreativ sektor

Det är i sammanhanget viktigt att påminna om att svensk film är en sektor med såväl kulturpolitisk som näringspolitisk relevans. Filmpolitikens huvudsakliga syfte är förstås att skapa bästa möjliga förutsättningar för svensk film som konstform i egen kraft, men filmsektorn utgör också en viktig del av svensk ekonomi och arbetsmarknad. Av detta skäl är det också viktigt att behålla resurserna i det särskilda produktionsincitament som infördes av näringspolitiska skäl för att bidra till att stärka den svenska kreativa sektorns konkurrenskraft, framför allt genom att svenska produktioner kan genomföras i Sverige, men också att utländska produktioner attraheras hit.

Kommentarer på specifika förslag

11.1 Tydligare nationella filmpolitiska mål

SVT har inga invändningar mot förslaget om tydligare nationella filmpolitiska mål. Genom investeringar i och omfattande visning av svensk film bidrar SVT i hög grad till samtliga mål.

11.2 Ett självständigt filminstitut

SVT instämmer i förslagen om ett oberoende och framtidsinriktat filminstitut med tydliga ramar för statsbidraget och där fokus ligger på film.

11.3 Höjda anslag och en branschgemensam filmfond

Den filmfond som utredningen föreslår ska inrättas kommer att få stort inflytande över fördelningen av offentliga och branschgemensamma resurser till svensk film. SVT anser att det är naturligt att alla aktörer som aktivt bidrar till finansieringen av svensk film genom samproduktioner, distribution och visning är representerade, och SVT utgår från att företaget i den kapaciteten kommer att ingå i fonden. SVT anser dock att det faktum att en marknadsaktör betalar en lagstadgad avgift i enlighet med EU:s AVMS-direktiv inte med automatik ska innebära att man är berättigad till representation i den föreslagna filmfonden (se nedan under 11.5 om Medfinansieringsavgift för strömningstjänster).

Utöver att det är välkommet i sig att svensk film ges stärkta resurser anser SVT att det är en styrka att aktörer i branschen också fortsatt kan söka medel från olika källor, som har olika syften. Av det skälet anser SVT att det bör skapas garantier för att filmfonden också i fortsättningen har medel som avsätts för publikrelaterat stöd, produktionsincitament, stöd till större filmproduktioner och branschgemensamma insatser.

Det vore av samma skäl också rimligt att öronmärka resursströmmarna in i fonden, exempelvis genom miniminivåer för hur mycket medel som garanterat bör gå till produktionsincitament och publikrelaterat stöd, för att säkerställa att det också fortsatt finns möjlighet att söka medel från olika källor. I den mån det skulle inkomma ytterligare medel till fonden, exempelvis genom ökade intäkter från biobesök eller via annan finansiering, så är det naturligt att de fördelas till det ändamål som fondens medlemmar bestämmer.

11.5 Medfinansieringsavgift för strömningstjänster

SVT anser att det är rimligt att alla aktörer som är verksamma i Sverige för en svensk publik, och vars verksamhet genererar intäkter på den svenska marknaden, är med och bidrar till svenskt innehåll, genom faktiska investeringar och samproduktioner, eller på annat sätt.

SVT avstår från närmare kommentarer om utredningens förslag till utformning av en medfinansieringsavgift för strömningstjänster, men instämmer i utredningens bedömning att det är naturligt att SVT som public service-företag undantas (liksom sker också i andra länder), mot bakgrund av public service-uppdragets villkor om produktion av ett mångsidigt utbud på svenska och det faktum att SVT redan i dag investerar kraftfullt i produktioner genom utläggningar, samarbeten och utomstående medverkan.

Som framgår ovan ställer sig SVT däremot tveksam till att det faktum att en aktör betalar en lagstadgad avgift enligt AVMS-direktivet också ska innebära att man ska vara representerad i den föreslagna filmfonden i Filminstitutet med uppgift att besluta om stöd till svensk film.

11.6 Ett reformerat produktionsincitament

Som framhålls ovan ser SVT att det finns ett starkt mervärde i att aktörer i branschen kan söka medel från olika källor med olika syften. Produktionsincitamentet är huvudsakligen ett näringspolitiskt stöd som bidrar till att skapa arbetstillfällen, skatteintäkter och regional utveckling genom att stärka Sveriges konkurrenskraft som destination för inspelning av film och drama. SVT menar att resurserna också därför fortsättningsvis bör öronmärkas för de syftena, oavsett om stödformen förs över till Filminstitutet eller blir kvar på Tillväxtverket.

SVT delar utredningens förslag att den s.k. först till kvarn-principen som gäller i dagens system för produktionsincitament bör ersättas med ett tydligare urvalsförfarande och en bestämmelse om att det i första hand är nivån på bidragsberättigade kostnader som ska användas för att prioritera mellan ansökningar samt att produktioner på svenska eller på ett svenskt minoritetsspråk uppmuntras särskilt. SVT anser också att det är viktigt att incitamentet behåller sin automatiska karaktär, med utgångspunkt i detta urvalsförfarande.

Med den föreslagna urvalsprincipen finns samtidigt en risk att ett fåtal produktioner konsumerar upp hela budgeten för produktionsincitamentet. För att garantera att medlen räcker till flera projekt, och därmed kan ge effekt för fler produktioner och i fler delar av landet, skulle det behövas ett tak som innebär att exempelvis högst 10 miljoner kronor får tilldelas per enskild produktion.

Mot bakgrund av utmaningarna för Sverige att hålla jämna steg med konkurrensen från andra länder anser SVT att Tillväxtverkets förslag från 2017 att avsätta minst 300 miljoner kronor per år för stöd

vore en rimlig nivå och menar därför att budgeten på sikt bör höjas till åtminstone den nivå för att ge full effekt. Det skulle också utgöra ett viktigt inslag i regeringens strategi för företag i kulturella och kreativa branscher.

11.8 *Ett nationellt filmarvscentrum*

SVT delar utredningens bedömning att uppgiften att bevara det svenska filmarvet är en av statens kulturpolitiska kärnuppgifter och att bevarandet av det analoga materialet kan komma att kräva omfattande insatser. Som utredningen framhåller har SVT inget särskilt utpekat arkivuppdrag, och SVT:s ekonomiska resurser är heller inte anpassade för ett mer långsiktigt bevarande.

I underlag till public service-kommittén anförde SVT att företaget bedömer att bevarandet av det material som bevaras i public service-företagens lokaler är relativt ändamålsenligt utformat och att det fyller sitt syfte för förvaring i närtid. SVT samarbetar med Filminstitutet och KB, bland annat inom ramen för branschrådet för filmarvsfrågor, och har goda möjligheter att få råd och stöd vid behov.

SVT har – nu och i framtiden – behov av att kunna tillgå originalmaterial i företagets arkiv för användning i produktioner. Den tekniska utvecklingen gör också att det i princip inte går att säga att ett filmmaterial är ”färdigdigitaliserat”. SVT behöver därför kunna bevara materialet på ett säkert sätt som skyddar materialet från nedbrytning och annan påverkan samtidigt som materialet är enkelt och snabbt tillgängligt för användning i produktion och/eller digitalisering med ny teknik.

Samtidigt finns utmaningar på längre sikt, i takt med att tiden går och arkivmaterialet kan komma att kräva mer säkra förvaringsmetoder. SVT har tidigare framhållit att det vore naturligt att företaget på sikt deponerar större delar av det för förvaring, särskilt sådant material som riskerar att förstöras, under förutsättning att det finns sådana dedikerade arkiv som hanteras av organisationer med inriktning och kompetens för uppgiften. Det är också avgörande att SVT:s tillgänglighet till materialet för programproduktion fortsatt kan säkerställas och att tillräckliga ekonomiska resurser ställs till SVT:s förfogande för sådan förvaring, om det i en framtid skulle läggas sådana förslag.

SVT är redo att i samverkan med Filminstitutet, KB och andra aktörer bidra till diskussionen om en framtida samordning av resurser. Men SVT vill sammanfattningsvis tydliggöra att företaget varken har något uttryckligt särskilt arkivuppdrag eller särskilda resurser för en mer långsiktig förvaring. I den mån det på sikt skulle beslutas att inrätta ett nationellt filmarvscentrum måste det därför tillföras resurser för finansiering av ett sådant centrum, och likaså för SVT:s möjligheter att deponera material där för mer långsiktigt bevarande.

Angående frågan om reformering av pliktlagstiftningen för att säkra att film som distribueras digitalt bevaras för framtiden hänvisar utredningen till förslaget i utredningsbetänkandet ”*Papper, poddar och... Pliktmateriallagstiftning för ett tryggt källmaterial*” (SOU 2021:32). Även om Filmutredningen framför allt riktar in sig på att säkra att film och serier som distribueras digitalt bevaras för framtiden, vill SVT framhålla de synpunkter som företaget har framfört på den tidigare utredningens förslag i remissvar till regeringen den 30 september 2021. SVT menar att dessa synpunkter bör beaktas i tillämpliga delar vid en eventuell förändring i lagstiftningen, och vill också påpeka att det har skett såväl digitala som rättsliga förändringar som kan behöva beaktas, då det har gått flera år sedan utredningen presenterades.

SVT:s synpunkter på förslaget till lag om avgifter för leverantörer av medietjänster som tillhandahåller beställ-tv, punkt 13.1 i utredningen

Begreppet *Audiovisuellt innehåll* i 2 § p. 1:

I förslaget till lagtextsdefinitioner står att med *Audiovisuellt innehåll* avses "*film och serie i olika tekniker och för olika visningsfönster*". *Audiovisuellt innehåll* är ett brett begrepp som i branschen och i dagligt tal inte endast syftar på det som framgår av den föreslagna lagtexten. I EU:s AVMS-direktiv beskrivs audiovisuell t.ex. som "*rörliga bilder med eller utan ljud*". För att undvika otydlighet föreslår SVT att ett annat begrepp än det föreslagna används.

Begreppet *Serie* i 2 § p.3.

I förslaget definieras begreppet "*Serie*" som "*audiovisuell produktion i flera avsnitt i olika tekniker och för olika visningsfönster*". Om avsikten är att fånga serier av drama- eller dokumentär karaktär menar SVT att denna definition är otydlig. Såsom begreppet nu är definierat ryms varje audiovisuell produktion som producerats i flera avsnitt.

Tydliggörande rörande redovisningsskyldighetens omfattning i 7 §:

SVT utgår från att avsikten inte är att public service-företag med uppdrag enligt lagen (2020:000) om public service ska omfattas av redovisningsskyldighet. Det framgår dock inte tydligt, varken av lagtext eller av utredningen i övrigt. Detta bör klargöras.